

Intelligent Design

Misschien moet u inmiddels al weer even graven in uw geheugen, maar in juni van dit jaar woeedde er een verhit debat over Intelligent Design. Dat soort onderwerpen wordt naar mijn idee altijd als aftrainoefening aan kamerleden aangeboden, ter afsluiting van het seizoen, en als appetizer voor de traditionele barbecue.

Wat was er gebeurd? Minister Maria Verhoeven had op haar weblog opgemerkt dat ze zo'n boeiend gesprek had gehad met Cees Dekker, hoogleraar moleculaire biofysica in Delft, over zijn overtuiging dat de wereld om ons heen, inclusief wijzelf, niet op toeval berust maar het product is van een Intelligent Ontwerp. Dekker heeft hierover met een aantal collega's een boek geschreven "Schitterend ongeluk of sporen van ontwerp". De minister zag in die opvatting mogelijkheden om verzoenende initiatieven op te starten tussen religie en wetenschap. De Kamerleden kweten zich met verve van de hun toegedachte taak. Zij rolden bijkans over elkaar heen achter de interruptiemicrofoon fulminerend dat de evolutietheorie niet uit het lesprogramma van scholen mocht verdwijnen, dat straks de religie nog de inhoud van de biologieles ging bepalen, en dat die hele ID-theorie onzin was omdat je dan in God moet geloven. Geen van deze dingen had de minister beweerd of beoogd, maar daar ging het de geachte afgevaardigden ook helemaal niet om; de goesting voor de barbecue was in het geding!

ID is intuïtief zeker een aantrekkelijk idee. In mijn vakgebied proberen we automatische spraakherkenners en spraaksynthesisators te maken. Nou, daar komt heel wat intelligent design bij kijken! Als je dan beweert dat het ding toevallig ineens op je bureau stond, wordt je ook niet meer serieus genomen. Nee, van onze eigen spulletjes geven we hoog op als producten van intelligent ontwerp. Toch doen die spraakherkenners over het algemeen een stuk minder goed dan wij, maar desalniettemin valt het ons een stuk moeilijker om aan te nemen dat wijzelf aan een Intelligent Design(er) ontspringen.

ID is dus een interessant idee, maar vooralsnog geen wetenschap. Althans, het hangt er vanaf hoe je wetenschap definieert. Naar mijn idee gaat wetenschap over de vraag *hoe* de wereld in elkaar zit, niet over de vraag wat de *zin*, de *reden*, of het *doel* van de wereld is. Over dat laatste gaat de religie en daar komt God in het spel. Toch is de opvatting van Dekker wel een intrigerende, omdat naar zijn mening de vraag naar het *hoe* ook niet meer zonder een Intelligent Ontwerp uitkomt. Tja, is dat zo? Geen van Dekkers medeauteurs is bioloog, op de gereformeerde hoogleraar Lever na, en juist die laatste geeft aan dat Intelligent Design voor hem geen wetenschappelijke relevantie heeft. Natuurlijk zit de natuur verbaasd geraffineerd in elkaar maar het bestaan van een Ontwerper hoeft je niet te bewijzen of te veronderstellen omdat dat geen vraag naar het *hoe* is. Verder zijn alle auteurs (net als uw columnist) christen. Dus vermoedt men al snel een bias in het antwoord dat men bij de vraag wil vinden (maar ja, als het tegendeel door niet-gelovigen wordt beweerd, zegt dat net zoveel of weinig – geloof ik).

Een andere kwestie is welke onderzoeksvraag het bestaan van de Intelligent Designer dan wel zou kunnen bewijzen. Er bestaat het wat belegen idee van de wiskundige Dembski dat je een externe intelligent ontwerper moet aannemen als de complexiteit van het object zodanig is dat de kans op toevallig ontstaan op minder dan 10 tot de macht min 100 wordt geschat. Probeer daarvoor het ontstaan van deze wereld maar eens een vraag en methode bij te verzinnen waar iedereen het over eens is. Het wonderbaarlijke is dat je dan het toeval over het bestaan van het toeval laat beslissen, wat mij ook wat hersenpijn bezorgt.

In dit verband wil ik u een vakantie-ervaring niet onthouden. Wij waren van de zomer in het Zwarte Woud. Mijn kinderen verdrongen zich op ons logeeradres rondom de schommel zoals kamerleden rondom een interruptiemicrofoon. Toen een van die schommels zich (eindelijk) in beweging zette, klonk dat karakteristieke gepiep van een slecht geolied exemplaar.

Afschuwelijk, zoals altijd, en ik wilde mij al afwenden, toen ik ineens heel duidelijk een thema uit de negende symfonie van Dvořak hoorde en verbijsterd bleef staan. Onmiskenbaar die twee maten, steeds weer opnieuw. De bijnaam van die symfonie luidt “From the New World”. Onze verblijfplaats daar in het Zwarte Woud heette, jawel, “Neuwelt”. Intelligent Design? U zegt het maar.

Henk van den Heuvel

Henk van den Heuvel is directeur van het Centre for Language and Speech Technology, CLST, Radboud Universiteit Nijmegen